

و شعر چیست؟

نقد و نظر نوین شعر

فیض شریفی

به کوشش معصومه فتحی

شماره نشر ۲۶۰

و شعر چیست؟

نقد و نظر نوین شعر

فیض شریفی

به کوشش معصومه فتحی

ناشر: کتاب هرمز

طراحی جلد: سیاوش برادران

مدیر هنری: شهرام فروغی مهر

چاپ اول: ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۸۸-۴۸-۴

ISBN ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۸۸-۴۸-۴

قیمت: ۸۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای مولف محفوظ است

آدرس نشر: اهواز، کمپلو، بین خیابان ارفع و ولی عصر، پاساژ عبدالخانی

تلفن تماس: ۰۹۱۶۷۳۰۴۷۱۱

sh.fm@۲۰۲۴gmail.com

سرشناسه: شریفی، فیض، ۱۳۳۴- فتحی، معصومه، ۱۳۶۱/ عنوان و پدیدآور: و شعر چیست؟ (نقد و نظر نوین شعر) / فیض شریفی/ به کوشش معصومه فتحی/ مشخصات نشر: اهواز: کتاب هرمز، ۱۴۰۰/ مشخصات ظاهری: ۱۳۶ص، ۱۴/۵×۲۱/۵اسم / شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۸۸-۴۸-۴/ ISBN ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۸۸-۴۸-۴ / موضوع: شعر فارسی -- قرن ۱۴ -- تاریخ و نقد / موضوع: -- History and criticism of Persian poetry -- th century / شناسه افزوده: فتحی، معصومه، ۱۳۶۱- / رده بندی کنگره: PI R۳۴۹ / رده بندی دیویی: افا۱/ ۶۲۰۹/ ۸۵۰۰۹۰۲: شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۰۰۹۰۲

فهرست

پیشگفتار / ۳

مقدمه / ۶

فصل ۱: ایجاز در شعر / ۹

فصل ۲: زبان شعر / ۱۷

فصل ۳: حصر شعر در نظریه / ۳۱

فصل ۴: فرم در شعر / ۳۵

فصل ۵: حواس پرتی های شاعرانه / ۳۹

فصل ۶: مضمون های ماندگار و تعقیدات شاعرانه / ۴۱

فصل ۷: شکل و موضوع در اشعار سعدی و حافظ (سهل محال) / ۴۵

فصل ۸: حرکت از روایت گزارش به سمت روایت توصیفی و وصفی / ۵۲

فصل ۹: عاشقانه ها کدام؟ / ۵۷

فصل ۱۰: هنر برای هنر و اجتماع / ۶۲

فصل ۱۱: طنز در شعر / ۶۶

فصل ۱۲: تأثیر از بزرگان / ۷۱

فصل ۱۳: حافظ، گونه و سمبولیسم / ۷۶

فصل ۱۴: شعر و جریان ها و موج های ادبی / ۷۹

فصل ۱۵: آیا شعرهای ایدئولوژیک نمی مانند؟ / ۸۵

پیشگفتار

حالا که به پسانه‌ی صحبت رسیده‌ایم، دوستانی را می‌بینیم که مباحث ما را کش می‌روند و به کشمیر می‌برند و حتا برای ما کلیپ می‌فرستند از ما نام نمی‌برند. ما را بیمی نیست اما می‌ترسیم همین‌ها ما را به اتهام سرقات، بعدا به زندان بیندازند. کار این یاران، باعث اسقاط کلمات می‌شود و گفت و گو را مستعمل می‌کند.

کلمه، سرپوش افکار و احساسات ماست. اگر آن را بردارند، ما عریان می‌شویم. کلمه‌ها اگر از روابط نحوی‌شان خارج شوند، به درد نمی‌خورند. به قول «ساموئل بکت»: «آن چه می‌خواهیم بگوییم به همین دلیل ساده ناگفته می‌ماند که ناگفتنی است.» ما بخش عظیم دیگری از سخن را ناگفته می‌گذاریم که عریان عریان نشویم زیرا تا کنون کسی ما را عریان عریان ندیده است. آن چه عریان می‌ماند به قول «هوسرل»: «تظاهری است از آن چه هست و ما نیز نیمی از وجودمان را پنهان می‌کنیم زیرا سوبژکتیویته‌ی آدم است که او را آدم می‌کند و زنده نگه می‌دارد.

شعر پشت و رو دارد. آدمی هم باید پشت و رو داشته باشد و گرنه حیوان از عالم آدمیت خبردار می شود. کلی از این کلمات، مرا به هیچ چیز می رسانند. رسانده اند و این بی همه چیز گاهی، همه ی چیزهای آدم می شوند. آدم نمی تواند همه چیز را بگوید چون ما باید ناگفته ها را به خوبی شکار کنیم و برای خودمان نگه داریم.

شاعر کسی است که بیشتر الهام می دهد. نقد و نظر هم بیشتر می دهد تا بگیرد. شعر و نقد هم باید به لونی جای خالی و سفید داشته باشند و ناقد و شاعر هم باید جاخالی دهند تا دیگران آنها را پر کنند.

شاعر، کیمیاگر است و کیمیا ی شاعر، واژه های اوست. او باید قدر این کیمیا را بداند و آن را تبه نکند و زیر پای این و آن نریزد. شاعر نباید در کادری داخل شود چون اگر شد روزی او را از کادر خارج می کنند. به قول ناصر خسرو قبادیانی:

من آنم که در پای خوکان نریزم

مرین گوهری در لفظ دری را.

ناصر خسرو، از کادر خارج شد و در کادر دیگری نشست. شاعر نباید کادر به کادر شود.

شاعر باید از قفس کلاسیک خارج شود. شاعر باید پرنده ای باشد که با قفس پرواز کند.